

Edinost — izveščenik — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisni naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrančiskana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vržejo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. — Lastnik konsorcijskega lista Edinost. — Tisk: tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in cel leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Z nami so pravica, resnica in duh časa!

Sanje narodov si nasprotujejo. Uresničevanja njihova vodijo višji zakoni, katerih izvor in namen nam nista znana in katerih pota ne vodijo naravnost. Ali po istih zakonih imamo zvesti tolažnici: naravo in zgodovino. Ni trajnega upora proti temu, kar je naravno. Človeške sile ne morejo preprečiti zahtev narave. Zgodovina nas uči o nešteto poizkusih, da bi se naravi zaprla svobodna pot; nam govori o krivicah, ki so se godile človeštvu vsled tega — včasih cela stoletja. Narava pa je vsikdar končno našla svojo pot... Duh časa je edini pravi voditelj napredka. Gorje mu, ki ravna proti duhu časa!

Duh sedanjega časa je vsebovan v znamenitih Wilsonovih točkah, katerih pravičnost — pripoznanje ponovno od vseh močnikov sveta v časih sile in bede — ne more zatemniti nobena sila. Utemeljene so v večni naravi in v zgodovini človeštva.

Čudovita so pota naravnega razvoja! Uresničena je davno zasnovana Jugoslavija, ali nahaja se v ljutih bojih. Ko opazujemo to trvenje, se spušča žalost v dušo nas, ki smo odtrgani od narodne celote. Včasih pa nam prihaja misel, ki se bo zdela drzna: morda je dobro tako, da smo odtrgani, da ostanemo vsaj mi tista skupna točka, ki bo spajala razprte brate in jih spominjala na prvi predpogoj obstanka in srečnega razvoja: na potrebo slog in skupnega dela v temeljni vprašanju — obstanka! Na nas je, da jo usojimo nam naloge prav spoznamo in celovito v njenem duhu.

Postali smo državljani Italije! Na nas je, da bomo vse svoje napore usmerili k cilju, da postanemo res svobodni državljani Italije! Spominjajo se krvavih, požrtvovalnih, dolgotrajnih, večinsko obupnih bojev, ki jih je izvojeval italijanski narod za svoje ujedinjenje! Rodil je moče — volikane — duha, katerih ideje o naravnih pravicah vsakega naroda do vročega popolnega razvoja in razcvita si je prilastil ves kulturni svet. Te ideje so pomagale ustvarjati sedaj vladajoči, gori nagašeni duh časa. Narod, ki je sam izvojeval najvišje boje za svoj obstanek, za svojo rast, ki stele med svetovnimi velikanji svoje moče: tak narod nas ne more in ne sme točiti, nam ne sme, nam ne more jemati zraka

in vode za naše svobodno narodno življenje, ako se noče izneveriti sam sebi, svoji prošlosti, velikim idejam, ki so njega samega povzdignile iz nižnjega ponižanja in sužnjosti; ako noče omadeževati slavne epopeje svojega osvobodjenja in ujedinjenja. Če bi to storil, če bi hotel odrekati nam tiste blage, ki je prelil zanje reke krvi, ne bi se smel šteti več med kulturne narode in zajela bi ga prej ali slej usoda vseh zatiralcev in tlačiteljev! Italijanski narod naj ne pozablja, da je zatiralca Avstrija sama s svojim tlačanjem in teptanjem narodnih pravic vzgojila proslavljane značaje, katerih spomin mu ostane svet za vse veke: Battistija, Saura!

Zgodovina borb italijanskega naroda za svoje osvobodjenje in ujedinjenje bo za nas magna charta, listina svobode. Na to zgodovino se bomo sklicevali, ko bomo zahtevali od njega in njegove države, naj svoje razmerje napram našemu plemenu uredi v duhu pravičnosti in svobodoljublja, in skladu z vzvišenimi idejami njegovih velikanov iz dobe onih borb. In narod italijanski nas bo moral slušati, ako ne bo hotel pljunuti na najsvetejše svoje spomine.

Zato: pogum rojaki! Pod Avstrijo smo bili navezani sami na se. Nihče nas ni priznaval, nikjer ni bilo poštenja in pravičnosti napram nam. In vendar nas niso zatirali! Italija — svobode nas ne bo mogla in — ponavljamo — nas ne bo smela tlačiti! Doba zasedbe nam je sicer prinesla najžalostnejši izkušnji in tudi dosednji sedanjih dni nam ne odpirajo tolažilnega pogleda v bodočnost. Ti dve leti nas ni vladal italijanski narod, marveč vojaška sila v družbi z najnekulturnejšimi ljudmi. In če bi se veliki italijanski narod vendar počel še nadalje voditi od takih elementov, pa bomo imeli na svoji strani mogočno zavzemnike: kulturni svet, naravo in duha časa. Na naši strani boste nepremagljivi zavezniki: Pravica in Resnica!

Narod! Ne beži, ne seli se, ker s tem bi postal — ubežnik! Vztrajaj! Ostani tu! Ljubi svoj jezik, svoje šecel! Ohranij svojo duševnost! Bodi pripravljen za vsako žrtve v obrambo svojih svetinj in pravic! S pogumno dušo podaj se v novo življenje!

Jugoslavija

Fašistovski izgredi pred jugoslovensko ustavodajno skupščino

BELGRAD, 12. Poslanec dr. Hohnjec je v imenu »Jugoslovenskega kluba« etavil v ustavodajni skupščini na ministrskega predsednika vprašanje, ali mu je znano, da so italijanski šovinisti začeli z nasilnimi izgredi proti slovenskemu narodu v Trstu. Dr. Hohnjec protestira proti tem izgredom ter vprašuje vlado, ali je pripravljena, podvzeti glede tega vprašanja kakor korake.

Vladna prehodna ustava. — Pokrajinske vlade ostanejo še tri leta

Ljubljanski dopisni urad javlja: Vlada je na svoji zadnji seji sprejela prehodne navedbe, katere je predložila komisija, ki je sestavljena iz gg. dr. Mihajla Jovanovića, dr. Tomljenovića, dr. Kumanudića, dr. Svobodina Jovanovića, dr. Vošnjaka in dr. Sagadina. — Prvi člen prehodnih navedb govori o zakonodajni funkciji ustavotvorne skupščine. Drugi člen določa, da mora na prvi skupščinski seji položiti regent nastopno prisego: »V imenu Nj. Veličanstva kralja Petra prisegam pri vsemožnem Bogu, da bom ohranil ustavo nedotaknjeno in da bom po njej in po zakonih vladal in čuval narodno edinstvo, ščitil neodvisnost države in enotnost državnih oblasti in da bom pri vseh svojih težnjah in delih imel vedno samo blagostanje naroda pred očmi. Tako mi Bog pomagal! Amen!« Nadaljni člen predvideva nastopno prisego ali svečano zlatvo za poslance: »Jaz (ime) prisegam pri vsemožnem Bogu in pri vsem, kar mi je po zakonih navedeno, da bom pri svojem poslanskem delovanju hotel vedno samo dobrobit kralja in naroda in delal za edinstvo kralja in naroda po svojih vseh in po svojem znanju.« Nadaljni člen določa, naj vlada tekom petnajstih dni, ko stoji ustava v veljavo, v soglasju z ustavnimi odredbami predloži skupščini vse one načrte in navedbe, ki naj začnejo zakonsko moč. O tem naj odloči skupščina potem resnično. Posebno in posamezno se bodo reševale samo one navedbe, za katere bi to zahtevalo dvajset poslancev. Nadaljni člen določa, da morejo biti državni uradniki, ki imajo fakultetno izobrazbo, odpuščeni iz službe samo tedaj, če to zahteva sodišče. Nadaljni člen določa, naj se na celo kraljevo razširijočasni zakoni kraljevine Srbije o državnem svetu, o centralni upravi, o proračunu in ministrski odgovornosti, vse to z izjemnima, ki bi jih vstavila vlada in ustavotvorni odsek. Do končnoveljavne organizacije pokrajinske uprave z namestniki na čelu in s pooblaščenimi sekijskimi šefi in referenti. Uprava se bo izvrševala pod nes

posrednim nadzorstvom ministra notr. del. Pokrajinski upravnem se ne morejo izročiti nikake nadaljne dolžnosti. Poselne komisije bodo v roku treh let izvršile vse potrebno, da se prenesejo funkcije raznih sekcij na kompetentna ministrstva. Pokrajinski namestniki se bodo imenovali na predlog notranjega ministrstva in se bodo smatrali za državne uradnike. Člen 8. govori o predsednikih sodišč in o sodnikih, za katere določa, da ostanejo na svojih dosedanjih mestih, dokler se ne sklenejo novi zakoni. Splošne odloke kasacijskega sodišča bo izdelovalo 21 članov, in to 9 iz Beograda, 7 iz Zagreba, 3 iz Sarajeva in 2 iz Podgorice. Teh 21 članov pa bo podajalo tudi svoje mišljenje glede vseh zakonov. Sicer pa postanejo vsa velika sodišča v državi oddelki kas. sodišča v Beogradu.

Dem. klub o ženski volilni pravici BELGRAD, 11. Danes popoldne je imel demokratski klub sejo na kateri se je razpravljalo o predlogu poslanca Pavla Angelića o ženski volilni pravici. Debatu se ni zaključena in se bo jutri nadaljevala. Večina kluba je za to, da se predlog v načelu sprejme in ženska volilna pravica s posebnim zakonom tako uredi, da dobe ženske volilno pravico le polagoma.

Ministrstvo za prehrano se opusti BELGRAD, 12. V razpravi o državnem proračunu, ki se bo v kratkem pričela v ministrskem svetu, bo stavljen predlog glede ukinitja ministrstva za prehrano in obnovo. Finančni minister dr. Kumanudi ne bo temu predlogu nasprotoval, ker bi se s tem znižali izdatki v proračunu, na drugi strani pa ministrstvo za prehrano in obnovo tudi ni imelo sedaj preveč posla.

Za jugoslovenske poljedelce BELGRAD, 12. Ministrski svet je odobril kredit 6 milijonov za nabavo semen poljedelcem. Nabavo bo izvršila komisija ministrstva za poljedelstvo.

Zgradba proge Kočevje-Brod-Moravica BELGRAD, 12. Ministrstvo saobraćaja je odredilo posebno komisijo, ki bo izvršila vse potrebne predpriprave za gradnjo proge Kočevje-Brod-Moravica, s katero bo Slovenija združena z Reko.

Slovenski skladatelj Josip Ipavic umrl LJUBLJANA, 12. Umrl je v St. Juriju ob južni železnici okrožni zdravnik, znani slovenski skladatelj g. dr. Josip Ipavic. Bolehal je že mnogo let.

Davorin Trstenjak umrl ZAGREB, 11. Včeraj popoldne je tukaj umrl šolski ravnatelj v pokoju in znani pedagogični pisatelj Davorin Trstenjak. Pokojni je bil odličven vzgojatelj in se je zlasti odlikoval na polju ljudske prosvete.

Čehoslovaška

Na Čehoslovaškem ni pomankanja moke

PRAGA, 10. Ministrski predsednik Černy je dal zanikati vest, češ da se bodo odmerki moke zmanjšali. Vlada ne misli na kaj takšnega, ker so zaloge moke preskrbljene za ves februar, do čim je minister Hotovec kupil na Angleskem 7500 vagonov moke. Prva polovica te moke pride na Čehoslovaško že v začetku meseca marca.

Italija

Pogajanja za vzpostavitev prometa med Italijo in Čehoslovaško

RIM, 11. Danes ob 11 se je sestala v palači Chigi italijansko-čehoslovaška komisija za prometna občila. Komisija, kateri je predsedoval g. Lukas, član čehoslovaškega poslanstva, je razpravljala razdelitve vagonov med različni srednjeevropskimi državami in o tem, kako bi se pri sedanjih okoliščinah vzpostavil promet med Italijo in Čehoslovaško. Razprava o tem vprašanju ni bila končana na današnji seji ter se bo nadaljevala na jutrišnjem sestanku komisije.

Dela čehoslovaške gospodarske komisije

RIM, 12. Danes ob 10 predpoldne se je sestala čehoslovaška gospodarska komisija v palači Chigi pod predsedništvom g. Sebe, čehoslovaškega konzula v Trstu. Na dnevnem redu je bila razprava o načinu plačanja dolga, ki ga Čehoslovaška ima pri Italiji za vzdrževanje čehskih legijonarskih čet. Ob istem času je imela sejo tudi pravna podkomisija.

Karantena proti kotorski luki

RIM, 12. (S.) Danes je bil objavljen odlok št. 1, s katerim se odreja, da bo vse, kar pride iz Kotora podvrženo ukrepom, ki jih predvideva naredba pomorske oblasti iz L. 1907, št. 10 proti koleri, in naredba iz L. 1919, št. 3 proti pegavemu tifusu.

Francija

Minister Beneš v Parizu. — Njegove izjave tisku

PARIZ, 11. Čehoslovaški minister za zunanje stvari dr. Beneš je prišel v Pariz. Časnikarjem je izrazil svoje zaupanje nad uspehom svojega obiska v Rimu ter je izjavil, da je srečen, ker je imel priliko ugotoviti, da gre italijanska politika sporedno s politiko malega sporazuma, ki temelji na saintgermanskem in trianonskem miru, predvsem glede Ogrske, Avstrije, vprašanja Habsburžanov in sovjetske vlade. Minister Beneš je dostavil, da so italijanski in čehoslovaški politiki edini v tem, da se bo na konferenci v Portorose razpravljalo samo o gospodarskih vprašanjih. Glede Avstrije je rekel, da se mu zdi sedanj hip primeren, da se napravi gotov napor za njegovo rešitev. Finančna pomoč zavezniških držav bi le podaljšala sedanj položaj. Beneš je nato orisal čehoslovaški trgovinski dogovor, ki je podoben trgovinski pogodbi z Anglijo. Zaključil je rekoč, da mu bo sprejem v Rimu ostal neizbrisno v spominu.

Kriza brezposelnosti pred zbornico

PARIZ, 11. Zbornica se bavi z vprašanji o krizi brezposelnosti. Minister za delo cenil število brezposelnih v vsej Franciji na 100—120.000. Med njimi jih samo 47.124 uživa podporo, ker se večji del brezposelnih delavcev ne mara vpisati za dobivanje podpore. Minister meni, da bi bilo glavno sredstvo za rešitev tega vprašanja: skrajšanje ur dela, odpustitev inozemskih delavcev in selitev v industrijska središča. Minister prisluša sedanj krizo omejitvam, ki so si jih potrošniki sami naložili. Minister je dostavil: V kolikor se tiče inozemskih delavcev, je treba povedati, da jim Francija ne misli zapreti vrata. Francija ostane odprta, toda inozemski delavci se bodo morali ravnati po novem zakonu, ki bo uredil to vprašanje. Državni urad za priseljevanje bo vodil vprašanje doseljevanja inozemskih delavcev. Minister je nato še pripomnil, da je zbornica pred kratkim dovolila kredit 4.500.000 frankov za sklad brezposelnih. Kriza da ne obstoji samo v Franciji, kajti tudi v Angliji manifestirajo po ulicah raznih mest velike grude brezposelnih delavcev. V Angliji je okoli 1.000.000 brezposelnih in v Zedinjenih državah 2.500.000. V Nemčiji se cenil število brezposelnih delavcev na 400.000. Celo nevtralne države jih imajo precejšnje število.

Wilsonova politika popolnoma pogorela

PARIZ, 11. Posebni poročevalec lista »Echo de Paris« javlja iz Washingtona: Znano je, da je narodno predstavništvo pred kratkim odobrilo z veliko večino resolucijo v prilog skrajšanju stalne vojske, proti čemur se je bil Wilson uprl. Komaj 16 poslancev je glasovalo v predstavništvu za Wilsonovo stališče, v senatu pa le en sam. To kaže, da je Wilsonova politika končno propadla in da se Zedinjene države izogibljejo vsem žrtvam, ki bi znala imeti za posledico nove obveze nasproti bivšim evropskim zaveznikom. Skrajšanje armade se je že

pričelo s tem, da se je vpisovanje novincev popolnoma obustavilo.

Nemčija mora plačati do marca 20 milijard

PARIZ, 11. »Le Temps« piše, da bo 20 milijard mark v zlatu, ki jih Nemčija mora plačati pred 1. marcem 1920, razdeljeno tako: 1. za povrnitev posojil, ki so bila dovoljena na račun premoaga; 2. za povračilo stroškov za zasedne čete od premirja dalje; 3. za plačilo živil in surovin, ki jih je Nemčija dobila z dovoljenjem zaveznikov in 4. se bo prebitek, ako ga bo, zaračunal na ime povračil. Toda ni verjetno, da bi od dosedanjih plačil kaj preostalo.

Anglija

Angleški nasveti Nemčiji za londonsko konferenco

LONDON, 12. Reuterjeva agencija pravi: Angleški politični krogi menijo, da bo najboljši način za poravnavo med Nemčijo in zavezniki ta, da Nemci pridejo na dan s stvarnimi predlogi, kako mislijo uveljaviti svoje zahteve nasproti zaveznikom. Na ta način bi se prihranil čas, kajti vsak nemški poizkus, da bi razveljavili pariške sklepe, je vnaprej obsojen na popoln neuspeh.

Vladne izgube na Irskem

DUBLIN, 11. Tedensko poročilo, ki ga je izdala oblast, kaže, da je bilo vstasko gibanje v zadnjem tednu zelo živahno. Od začetka sedanje borbe iz zasede je bilo 224 policijskih agentov ubitih in 336 ranjenih. Vojakov je padlo 57 in ranjenih jih je bilo 143.

Angleški železnice zahtevajo preiskavo o irskih dogodkih

LONDON, 11. Izvršilni odbor zveze železnice je sklenil dati svojem tajniku poslancu Thomasu navodila, naj zahteva v dolni zbornici nepristransko preiskavo o dogodkih na Irskem.

Lloyd George proti vmešavanju delavskih organizacij v irsko vprašanje

LONDON, 11. Zveza strojevodij in kurjačev je poslala Lloyd Georgeu pismo, v katerem zahtevajo preiskavo o spopadu pri Mallowe, kjer je bilo ubitih nekoliko irskih članov te zveze. Zveza je zagrozila s stavko, ako se njeni želji ne ustreže. Lloyd George je odgovoril, da je pismo bilo izročeno irskim oblastvom, da pa nikakva grožnja ne bo vplivala na postopanje vlade. Večina listov obravnava odgovor ministrskega predsednika. Ako bi vlada odnehala — pravijo listi — bi prenehala vladati.

Lord Robert Cecil prešel k opoziciji

LONDON, 11. Lord Robert Cecil je naznanil, da je vsled svojih nesoglasij z vlado prestopil k opoziciji.

Nemčija

Nemčija ne bo mogla več dajati toliko premoaga

BERLIN, 11. Nemška komisija za vojsne odškodnine je izročila reparacijski komisiji noto, v kateri pravi, da Nemčija najbrže ne bo mogla dajati v bodoče toliko premoaga kakor v mesecu februarju. V noti se zahteva, naj se določi nova pogajanja za trajno rešitev tega vprašanja.

Nemčija protestira proti zbiranju poljskih čet

BERLIN, 11. Neko uradno poročilo pravi: Pariška, londonska, rimska in varšavska vlada so zavrnile nemške pritožbe radi zbiranja poljskih čet od nemški meji. Vsled tega je nemška vlada objavila številke, s katerimi dokazuje, da ima Poljska zbranih od nemški meji 212.000 mož, dočim jih ima od litovski meji 70.000 in od ruski meji samo 120.000. To pomeni, da je zbrala Poljska nad polovico svoje moči proti Nemčiji. Na podlagi teh podatkov je nemška vlada zopet vložila protest pri omenjenih vladah.

Rusija

General Kuropatkin umrl

PARIZ, 12. Listom proočajo iz Varšave: Neka brezlična brzjavka iz Moskve javlja, da je general Kuropatkin umrl.

Severne države in Perzija priznale Lotvinsko

RIGA, 12. Švedska, danska, norveška in perzijska vlada so priznale neodvisnost lotvinske republike.

Romunska

Romunska ne podpira Ukrajine proti Rusiji

PARIZ, 11. Romunski dopisni urad javlja: Neka brzjavka iz Bukarešte zanika uradne vesti iz Moskve in drugih ruskih mest, češ da je bilo nekako romunsko odposlanstvo v Odesi, ki da je ukrajinski vladi ponudilo orožje, materijal in uniforme. Tudi ni res, da bi bila angleška vlada svetovala Romunski, naj se pogaja s sovjetsko vlado.

Nov ekspresni vlak Bukarešte—Trst

BUKAREŠT, 11. Nov ekspresni vlak je bil ustanovljen. Vozil bo na progi Bukarešte—Budimpešta—Dunaj—Trst vsake tri tedne enkrat. S tem vlakom se bo promet med vzhodom in zahodom znatno zboljšal. Vožnja iz Romunske do

Italije so bo skrajšala na ta način za 24 ur.

Vladna zmaga pri dopolnilnih volitvah BUKAREŠT, 11. Pri dopolnilnih volitvah petih poslancev je vladna stranka dobila tri poslance, kmetska stranka enega in Bratianova stranka tudi enega.

Ogrska

Med Romunsko in Ogrsko ni bilo diplomatskih incidentov

BUDIMPEŠTA, 11. Ogrski dopisni urad zanika vest o domnevnem incidentu, vsled katerega da je bil romunski konzul v Budimpešti odpoklican. Ta vest je popolnoma neutemeljena. Romunska vlada ravno organizira — nadaljuje dopisni urad — sporazumno z ogrsko vlado svoje diplomatsko zastopništvo v Budimpešti. Nobenega incidenta ni torej bilo v tem znišlu.

Zavezniki proti habsburški monarhiji na Ogrskem

PARIZ, 12. »Le Temps« poroča, da so zavezniške vlade poslale svojim zastopnikom v Budimpešti nalog, naj obvestijo novič madžarsko vlado, da zavezniški ne bodo dovolili vzpostavitev monarhije v korist Habsburžanom.

Grška

Venizelos zopet v Parizu

PARIZ, 11. Venizelos se je povrnil včeraj iz Londona v Pariz.

Pred novo grško ofenzivo

CARIGRAD, 11. Priprave za grško ofenzivo so dokončane, toda to še no pomeni, da se bo takoj začela. Pri Ismitu in Brusi so Grki izvršili poizvedbe z napadi. Pri tem je prišlo do neznatnih prask. Pri Voćaku pa so napadali Turki.

Turčija

Kemal ukazal prekiniti vojna dejanja

CARIGRAD, 11. Iz Angore poročajo, da je Kemal paša ukazal prekiniti bojna dejanja ob času pogajanj v Londonu.

Mustafa Kemal neodoljiv proti severski pogodbi

CARIGRAD, 11. V svoji zadnji brzjavki, ki jo je veliki vezir poslal vladi v Angori, svetuje v imenu narodne stvari slogo, zmernost in enodušnost v vprašanju imenovanja zastopnikov, ki bodo imeli iti v London zastopat koristi turškega naroda. Mustafa Kemal je ta predlog odločno odbil, rekoč, da je narodna skupščina v Angori že imenovala odposlanstvo pod predsedništvom Mustara bega, kateremu je bilo naloženo, da se nima ozirati ne na določbe severске pogodbe ne na določbe premirja iz leta 1918.

Italijanska zbornica

Rim, 11. febr. 1921.

Včeraj smo poročali o izpreminjavalnih predlogih, ki jih hočejo socialisti vsiliti vladi in zbornici za ceno, da opusti jo obstrukcije.

Danes zjutraj se je sestel pod predsedstvom ministrskega predsednika Giolittija ministrski svet, ki je pretresoval socialistične izpreminjevalne predloge k zakonskemu načrtu o povišanju krušne cene. Ministrski svet je te predloge odklonil z motivacijo, da bi te izpremembe uničile bistvene smotre vladnega zakonskega načrta.

Vladni načrt zahteva namreč, da se morajo izravnati produktivni stroški domačega žita s prodajno ceno. Kritje razlike med kupno in prodajno ceno inozemskega žita in vsebovano v vladnem zakonskem načrtu. Izpreminjevalni predlog socialistov k drugemu členu pa zahteva, naj ostane cena kruha neizpremenjena, izguba pa naj se pokrije s povišanjem cene krušnih izdelkov boljše vrste, peciva, sladice itd. To kritje pa je zelo dvomljive vrednosti. Glede onega izpreminjevalnega predloga, ki določa, da se izda dvojce vrst krušnih izkaznic, ena za ubožne, druga za premožne sloje, se poudarja, da je težko izvedljiv.

Vlada bi upoštevala le take izpremembe, ki ne tangirajo glavnega namena žitnega zakonskega načrta. Vladni načrt pa zahteva v glavnem, da ne sme biti cena kruha iz domačih rekvirirane moke nižja od kupne cene.

Za jutri zjutraj je vlada sklicala zastopnike tistih parlamentarnih skupin, ki tvorijo vladno večino. Pretresovali so bodo razni izpreminjevalni predlogi neobistvenega značaja. Vlada si hoče na ta način zagotoviti večino.

Socialistična skupina pa vztraja pri svojih predlogih. Po dosedanjih poročilih misli nadaljevati z obstrukcijo, ako bi vlada prezrla njene zahteve.

Tudi ljudska stranka je stavila nekatere izpreminjevalne predloge. Tako predlagajo njeni zastopniki, naj se k drugemu členu dostavi, da je ustanoviti podporni fond za ubožne sloje v znesku 50 milijonov lir. Iz tega fonda naj bi se dajala podpora ubožnim družinam, ki bi trpele vsled povišanja krušne cene. Sicer pa ne bo ljudska stranka delala težave vladnemu zak. načrtu.

Toda prišlo je vmes nekaj drugega, ki grozi, da stopi ljudska stranka v opozicijo proti vladi. Pri sestavljanju seda

nje vlade je dobila ljudska stranka nekatero ministrsko portfelje, toda stavila je že tedaj gotove pogoje. Eden teh pogojev je bila izvedba šolske reforme, zlasti glede državnih šol in državnih izpitov. Privatnim šolam bi se po tej reformi dala večja prostost.

Pod vodstvom naučnega ministra Benedetto Croce-ja (pripadnik ljudske stranke) je ministarstvo pripravilo tozadevni zakonski načrt, ki je prišel v pretres v parlamentarno komisijo za nauk in lepe umetnosti. Ta načrt, na katerega polaga ljudska stranka veliko važnost, je danes omenjeni parlamentarni odsek z večino glasov odklonil.

Vsled tega vlada med pripadniki ljudske stranke veliko razburjenje. Parlamentarna skupina stranke je izdala dnevni red, v katerem pravi, da je omenjeni odsek s svojim glasovanjem prekršil vladni program, za katerega je bila večina zbornice. Zato je potrebna nova revizija parlamentarnega položaja.

Minister Croce je podal demisijo, ki pa ni bila sprejeta. Toda kriza ni s tem odpravljena.

V zbornici traja obstrukcija socialistov dalje. Najnovejši tržaški dogodki so prišli danes pred zbornico.

Na interpellacijo komunističnega poslanca Bellonija glede požiga »Lavoratore-ja« je odgovoril podtisknik notranjega ministrstva Corradini. Pri Sv. Jas-

kobu v Trstu so nekatere nepoznane osebe napadle in ubile nekega civilista, ki je prepeval po ulici. Napadalcii niso trpeli, da bi se v tem delu mesta prepevale druge pesmi razen boljševiskih. Vsled tega dogodka je nastalo veliko razburjenje v mestu. Nameravani napad na »Lavoratore« je oblast preprečila. Z nekega okna omenjenega poslopja je padlo nekaj streliv in ena bomba, ki je težko ranila nekega moža kraljeve straže. Vključ pomnoženju straže se je posrečilo nekaterim fašistom vdreti v poslopje »Lavoratore« ter ga zažgati. Kakor hitro je dobila vlada od civilnega gubernatorata Julijske Benečije poročilo o tem dogodku, je odredila preiskavo ter odposlala pomoč za vzdrževanje javnega mira.

Belloni je odgovoril, da ni zadovoljen z odgovorom vlade. Spominja, da je vsled kompromisa med obema tamošnjima socialističnima skupinama pripadel »Lavoratore« komunistom. Ugotavlja, da so postopali fašisti po premišljenem načrtu z očividnim privoljenjem varnostne oblasti, ki bi bila mogla z lahko preprečiti naskok na poslopje in poškodovanje. Ugotavlja, da je komunistična stranka delovala v pomirjenem italijanskem in slovenskem življenju, ter da so bili uredniki omenjenega lista po krivici aretirani. Pošilja jim izraz svoje solidarnosti.

Gospodarski smotri našega političnega delovanja

Politični boji vseh strank, stroj, narodov imajo za končni smoter zboljšanje socialnega in gmojnega položaja stranke, sloja ali naroda, ki jih politični boritelji zastopajo.

Praktični smotri političnega gibanja so predvsem gospodarskega značaja. S tega stališča moramo danes razmotrivati naše delovanje na političnem polju v zvezi z današnjim gospodarskim položajem našega ljudstva, ki je pretežno kmetijskega stanu. Gospodarsko stanje pa ni nič stalnega. Svetovna vojna je povzročila prave gospodarske revolucije ter ustvarila vojno gospodarstvo, kateremu je sledilo povojno gospodarstvo. Današnji gospodarski položaj je povsod nastal, tako tudi pri nas. Zato moramo kot dobri gospodarji skrbeti za bližnjo bodočnost, ki nam na gospodarskem polju obeta mnogotera presenečenja. Novi časi prinese s seboj nove težave in nove naloge. Na te nove naloge moramo biti pripravljeni, da se ohranimo svaj na oni gospodarski višini, ki smo jo dosegli do danes.

Z rapalsko pogodbo smo strnjeni v državno celoto z apeninskimi polotoki. To dejstvo nas je prestavilo v nove gospodarske razmere. Delovanje naše gospodarske politike se bo moralo prilagoditi novim razmeram. Upoštevati bomo morali gospodarske razmere Italije, od katerih bo od sedaj naprej odvisno naše gospodarsko življenje v novi državi.

Italijanske državne finance so bile pred vojno v primeri z onimi drugih držav, prav dobre. Stotisoči marljivih in skromnih italijanskih delavcev so pošiljali v domovino svoje prihranke. Te vsote so bile tako visoke, da so izdatno doprinele h kritju primankljaja trgovske bilance z inozemstvom. Vsled vojne je tudi Italija zabredla v velike dolge, letni primanjkljaji v državnem proračunu znašajo milijarde. Toda vključ temu je ljudsko blagostanje v Italiji danes na višji stopnji nego pred vojno. Italijansko kmetstvo in delavsko ljudstvo se je v vojnem in povojnem času precej osamosvojilo ter prodaja delo svojih rok razmeroma dražje nego pred vojno. Seveda velja to za tisti del ljudstva, ki dobi delo. Temu sloju nasproti stoji stotisoči brezposelnih, za katere mora država skrbeti, zlasti ker je izseljevanje precej ovržano.

Vendar se mora to stanje poslabšati, ako ne bo država spravila državnih financ v ravnovesje. Zato bo zahtevala novih davkov in med glavnimi plačniki bodo kmetje. Tudi na duri našega kmetijskega ljudstva bo potrkala ter zahtevala od njega dajatve.

Naši kraji in naše ljudstvo pa je toliko pretrpelo po vojni, da bo moralo zahtevati posebnih olajšav vsaj za nekaj let. Naša davčna moč je oslabljena, pustiti se nam more nekaj časa, da si opomoremo.

Večina naših kmetovalcev se peča z vinorejo. V novi državi bodo imeli zlasti naši vinorejci težko stališče. Ako

bomo hoteli tekmovali z italijanskimi vini, se bomo morali zelo intenzivno pečati s to panogo našega kmetijstva. Do sedaj nismo občutili konkurence, ker je kakovost tistih vin, s katerimi so se italijanski vinotrudci uveljavili v naše kraje, slabša od naših. Boljša vina gredo namreč v inozemstvo, kjer je bilo do sedaj povpraševanje po njem veliko. Toda ko nastopijo normalni časi, in bodo tuji trgi nasičeni s tem blagom, se bodo naši vini izdati težko borili proti boljšim, pristnim italijanskim vinom. Nevarnost za naše vinogradnike bo velika.

Seveda bo treba skrbeti za zboljšanje naše trtorije in vinskega pridelovanja, da povzdignemo kakovost naših vin. Toda naši zastopniki v italijanski zbornici bodo morali izposlovati za naše kraje in razmere posebne varščine.

Kmetijske zadruge in zveze bodo tudi skrbela za povzdigo naše vinoreje, toda potrebne bodo gmojne podpore. Izplačevanje vojnih odškodnin napreduje zelo počasi. Večina naših oškodovancev ni še nič dobila. To vprašanje je silno pereče, od njegove povojne rešitve je odvisno gospodarsko oživetje poškodovanih krajev in prizadetega ljudstva.

To so v glavnih potezih gospodarska vprašanja, ki se bodo morala z njimi pečati naši politični voditelji, ko bodo zastopali koristi jugoslovenskega ljudstva v Rimu pred vlado in zbornico.

Svoje pravice bomo pa z uspehom zahtevali, ako dokazemo s slogo in edinstvom našo voljo. Blizajo se volitve, pripravljamo se. Enotnost naše politične organizacije, ki naj se razširi po vsem našem ozemlju, se mora pokazati pri volitvah. Sedaj ni čas, da bi se cepili v stranke. Gospodi v Rimu pokazimo, da smo edini v zahtevah po vseh političnih in gospodarskih pravicah, ki nam gredo kot svobodnim državljanom.

Po politično društvo »Edinost« bodi tista organizacija, ki naj predstavlja v Rimu enotno voljo našega celokupnega ljudstva v Italiji.

Naši nasprotniki govore, da politično društvo »Edinost« in sedajni voditelji našega naroda ne zastopajo mišljenja ljudstva, ki da je popolnoma zadovoljno s svojim položajem.

Ako bomo pri predstojajočih volitvah pokazali s skupnim enotnim nastopom, da so ljudstvo in njegovi voditelji iste gledišča, da so naradni voditelji izvrševalci njegove volje, bodo imeli naši zastopniki najboljša orožja v boju z našimi močnimi nasprotniki. Jugoslovenski zastopniki v Rimu morajo imeti pooblastilo vseh volitev jugoslovenskega naroda v Juljski Benečiji, ako naj z uspehom zahtevajo od naših novih gospodarjev, kar nam gre po človeških in božjih pravicah.

Vsak zaveden Jugosloven mora imeti pred očmi to dejstvo. Dolžnost slehernika našega človeka je, da se oklene v teh resnih časih naše edine politične organizacije, ki ima pred seboj vsestranske interese jugoslovenskega ljudstva v Juljski Benečiji.

delo končalo tako, kakor tudi drugi književni poskusi njegovi v tistem času. Slednjice se mu je zdelo najpomembnejša misel, da fantazira vse to brez potrebe; pritril je sam sebi in začel prizadevati si, da bi mislil na tisto, v kar gleda.

Dvigal se je in začel hoditi po kamenitih Dancanih, ozirajoč se na mesto in morje, ki sta se skrivala v tmini. Na tem je začel hoditi okoli okopov ter se zagledaval v podobe svetnikov, vzdane tu pa tam po oglih velikih zidov.

Različne stvari, ki so se pokazale iz somraka, so ga zapopadale in odniskale grejstva nemila mu čustva. In težko da bi se bil povrnol domov, ako ne bi bilo jutranjega sestanka. Tako pa je želel odpotiti se, da bo jutraj veseli in bister, ter se je napotil v svoje stanovanje.

Gospodinja, pri kateri je stanoval, je bila stara jedilnica gospi; poleg nje dve neomnoženi hčeri, ki ste mu bile strašno zoprne, ker ste se mu vedno valjevale in mu ponujala, kar njemu ni bilo ljubilo. In kadar-koli ste ga videlo zamisljenega in žalostnega, ste mu kuhale neko travo, ki jih je moral izpit pred njunimi očmi.

Iz početka je mislil, da so to kakšne coprnje, ali, ko ste mu postajale z vsakim dnem bolj zoprne, je nehal biti se in se je včasih napol,

Drugi odgovor

Ljudski pregovor pravi: »Kjer laž kosi, tam ne večerja«. Tako se je zgojilo tudi debeli laži, ki jo je z debelimi škarkami priobčilo »Delo«.

V dveh številkah »Edinosti« sem obrazil načela socialno-gospodarskega programa »Kmetijskih in delavskih zvez«. V točki »zemlja« sem mimogrede omenil, da imajo komunisti v programu tudi izrecno zahtevo, da se vzame kmetom zemlja in da se tako podpravi, da bo kmet le navaden delavec ali dninar v službi države.

Na to moje trditve je »Delo« odgovorilo, da to ni res, da torej lažem. »Delo« je zapisalo namreč: »Ne, tega vam danes ne bo verjel noben kmet več. Komunisti so oni, ki hočejo zemljo kmetu dati in mu jo zavarovati«.

Jaz sem torej trdil, da hočejo komunisti kmetu zemljo vzeti, a »Delo« to taji. Eden torej laže! Kdo laže? Šček ali »Delo«? Prepričajmo se!

Če hočem vedeti, kaj hoče ta ali ona stranka, bom vzel njen program, kjer so popisani načrti in smotri stranke. Pogledimo torej v program komunistov, ki so ga sestavili voditelji Ljening in Buharin.

1. Temeljna postava ruske republike od dne 19. svečana 1918 pravi dobesedno: »Vsaka lastnina na zemlji je za vselej odpravljena vsaka last, tudi kmetov in kmetičev. Tako trdi temeljna postava Ljeningova«.

2. V Berlinu je izšla pri založbi »Die Aktion« knjiga, ki jo je sestavil tudi Ljening in ki ima v nemškem prevodu naslov: »Die Verfassung der russischen sozialistischen föderativen Sowjetrepublik« (Ustava ruske socialistično-federativne sovjetske republike). Na 3. strani je zapisano: »Da se uresniči socialistična zemlja, se zasebna last zemlje popolnoma odpravi in vsa posestva se proglašajo za last celokupnosti«.

3. Komunist N. Buharin je spisal knjigo »Program komunistov«. To delo je bilo prevedeno skoro v vse evropske jezike in se je razprodalo na milijone in milijone izvodov. Preberi jo in boš izvedel, da hočejo komunisti oropati kmete vse zemlje.

Narodni pregovor lepo pravi: »Kjer laž kosi, tam ne večerja«. »Delo« je laž zavisalo, a resnica se je kmaš spoznala. Laž ima pač kratke noge. Le nekaj dni je ta ali oni verjel gorenji trditvi »Dela«. Tako je, nepodpisani članek v »Delu«. Ako pa se upaš odgovoriti, in sicer ne na drugo, ampak na moje trditve, le odgovor! Toda odgovora ni in ga ne bo. »Niega od nikoder nika. Delo bo dalo od sebe kvečjemu kakšno zlobudranje ali čenčurenje«.

Vsečastivredni članek! Zakaj na pišete o stvarih, ki jih razumete? V kakor podnatič mojega čevlja? Z kaj lažete in obrekujete? Sram vas bodi! Le počakajte, dobite še odgovor. Mesto da bi obrekovali, preberite naši ruske zakone v knjigi »Sobranje uzakonenije« št. 25 od dne 4. 3. 1918, da boste vsaj površno poznali rusko ustavo in postavte gleda na zemljo.

Vsi kmetje, ki sem jim pokazal ono številko »Dela« in nato tudi program komunistov, se zgražajo nad podlostjo »Dela«, ki tako na debelo laže in misli, da bo šel kmet na limanice. Naš človek zahteva čistega vina in ne žonice, kakoršno ponuja »Delo«. Skrbeti moramo, da spoznajo kmetie vsenovod našo »Dela« in gotovo ne bo preteklo dosti časa, ko si bo ljudstvo ustvarilo pregovor: »Laže kakor tržaški »Delo««.

Virišiti šček.

Javen šod kmetijskih in delavskih zvez se bo vršil danes 13. svečana v Povirju ob 11 uri v prostorih g. Mahniča, v Sežani pa popoldne ob 2 v spodnji dvorani g. Šmuka. Kmetje in delavci okolice pridite vsi na šod.

Domače vesti

Od Sv. Jakoba. Ne kupujena »Dela«, ki je glasilo komunistične stranke na Primorskem. Čemu bi podpirali ta list, saj imajo v Milanu dovolj denarja za svoj čas, ki vanj pišejo. V tiskarni dobim slučajno »Delo« v roke in glej čimta, takoj v prvem članku čitam med drugim nekaj odgovora na moje beležke glede volitev. Iz onega gospodarja malega lokala, kakor sam ga imenoval, naredi »Delo« nekaj trgovca; čudno, da ga ne imenuje verzičnika. Ta gospodar si gošteno služi kruh s trdim delom od jutra do večera, sam s svojimi rokani,

Tudi tega večera ste ga sprejeli s toplo večerjo in ljubaznimi pogledi iz starih pisanih in grbih oči. Takih sprejemov je bil že navajen, ali na srečo se je mogel vsakokrat tudi vzdržati, kar ga je rešilo vprašanj in tiste pijače.

Ko je, utrujen zaspal, in v nadi, da mu, ko bo poleg Mada, ne bodo povzročale tiste črne misli — je opazil, da ne bo mogel zaspiti. Tudi sedaj mu je prišla nova alba, sicer ne nati od daleč tako znamenita, kakor so bile prve, vendar tako močna, da ga je mučila kakor so ga one.

— Vidim, da ne zaspiš vsaj noč in ostanem slab, blod, z vodetimi očmi in črni kolobari pod njimi; zdol se bom starejši za deset let: tega ne bo videla Mada, v svojem mestu, kjer vse cveto in peva. Vlaho pa se naspi in se prebudi svec in krepak kakor vedno, kajti, čim je legel, zaspi in ne motijo ga nobene nepotrebne misli.

In Stanko je začel misliti, kako ga bo Mada primarjala z drugimi, in to da bo samo na njegovo škodo. Ker bil je sedaj bolj živ, drugi pa so odločni, brezbratnji in lažjavi, kar tako ugaia deklaracim, dočim, bojazljivci se samotarce prezirajo, ker so tudi same take.

— In govorijo, da smo primerjajo, ker drugače se bi moglo izbrati — a da izbirajo, to je zakon narave.

torej spada med delavce in je proletarec. »Dela« seveda vse po svoje zavija. One, ki pišejo v »Delu« bo gotovo zanimal sledeči slučaj. Pred dnevi je šla nekda naša ženska iskat dela v tovarno jute. Ali veste, kaj so jo najprej vprašali? Ne po izpričevalih, kakor delajo pošteni gospodarji, ampak kakšne krvi in mislija da je. Ker ni bila Italijanka, so jo odslavili. Tako se je godilo in se godi še sedaj v stotinami naših ljudi, ki iščejo v domačem kraju dela. Kdaj so se oni gospodje pri »Delu« potegnili za naše ljudi? Slučajne zapostavljenosti naših delavskih meči sem čital tudi v nekem članku četrkovne »Edinosti«. Tukaj naj si gospodje okoli »Dela« izpričajo svojo vest.

V tem času, dokler se še držimo bolj v zaprtih prostorih, bi bil primeren čas za poljudna predavanja. Naši delavci in mandirijari bi gotovo radi prišli. Dvorana konsumnega društva bo gotovo v ta namen na razpolago. Pri nas imamo več kulturnih društev. Želati bi bilo, da eno izmed teh društev naprosi naše izobražence, naj pridejo k nam predavati; mi jim bomo gotovo hvalili. Posebno socialna predavanja bi potrebovali, da se ljudem malo razbistrijo pojmi.

Is Rojana! Mem tem ko prihajajo iz drugih okoliških krajev našemu listu razveseljevi glasovi življenja, se iz Rojana ne sliši — nič. Mrtvol, ki je zavladalo v Rojanu, deluje mučno na splošno razpoloženje, škoduje nam v narodnem in socialnem oziru. Od povsod padajo trpke opazke, a poklicani jih ne slišijo — Imci ome »Zarje«. Ta spet sledi spanje pravičnega... Nisena omenil »Zarje« zato, da sestavlja ista kak pevske zbor. Imamo Matko, ki gori redne pevke vaje v Rojanu... Toda omenili bi si lahko tamburistični zbor... Ni izgovora; moči ne manjka, le volje je treba. — Zdravimo se iz dolgoletnega spanja... Oživimo na novo Ciril-Metodovo podružnico v Rojanu! Pomirimo se dela, v katerem leži naša bodočnost. Deklariate narodu, da živi, da bo potem sam sebi verjel... Tisti, ki ste v to poklicani, vzdrnite le, sledili vam bomo! Uspeh tega dela nam bo plačo, nadaljni procvit našega društvenega življenja boji naš ponos! Rojančan.

Is Skednje. Novi žarki prebujenja so pojavljajo nad našo zasnovo trdnjavo, polagoma se vas probuja iz spanja pravičnega. Povsod življenje, domače zabave in družinski večeri. Edino, kar nas zavzema domačine oživlja, da poslabša in krogu naših dragih trpke urice življenja, je to, da smo vsaj tisti, ki smo še ostali, po tolikem času zopet zbrani v domačem »tabornu«. Tako se počasi, toda gotovo približujemo normalnemu življenju. Čast, komur čast! Lanko leto 13. februarja, se je rodil Dramatični krožek, ki je povečeval edino prosveto in zabavi. Nudi nam je precej užitekpolnih večerov, posebno pa se je izkazal pri uprizoritvi narodne igrice »Legijonarij«, s katero je pokazal krožek svoje trdno voljo in svojo moč. Takrat je še vse spalo. Krožek je kot prvi budilce stopil na plan ne glede na težkote in zapreke, ki jih je moral premagati. Če bi naši ljudje so nazivali njegove pozitivne delane »otroke«. Mnogo se imajo naučiti ravno ti stari močje od »krožkovih otrok«, kateri so pokazali svojo taktiko in odločnost, kaj znore vztrajnost in voljo. Krožek je v krmlu mladih »neteknuh« mladcev prestal vse izkušnje. Domače ljudstvo z zanimanjem sledi krožkovemu delovanju. Oblastvo je pripoznalo krožek. Vsakdo torej lahko sledi njegovemu klicu in geslu: »Na delo! Kder le more, naj pristopi krožku, in vsakdo naj pripomore, kar je v njegovi moči za razvoj in obstanek iztega. Krožku pa ključemo: le tako naprej!

Blizaji opazovalec.

Selivčni vlak odide iz Trsta v Jugoslavijo dne 21. februarja t. l. Vozovi je treba, da so založeni v Trstu listi dan predpodelne. Iseljenci iz dežele se opozarjajo, da se informirajo na postaji, odkoder mislijo oditi, ali so jim vagoni že na razpolago, da pravčasno dosepejo na železniško postajo, kjer bodo priklopljeni skupnemu vlaku. In iseljenci, ki se namajajo mednarodnega tovarnega lista, naj pošljejo po naj selivčni urad, da se izogibajo morebitnim nepravilam. — Selivčni urad.

Prednazarilno. V eredo, 23. t. m. se bo vršilo v svetovnem Nar. domu ob 19.30 znamenito predavanje. Predaval bo znani »publicenc« bivše Avstrije, župnik Maierhofer: »Einsteinova teorija« — preobrat dosežajo filozofije. Že danes opozarjamo meščane in bližnje okoličane na to predavanje. Dočeli smo nalašč tako rano uro, da se lahko zunanji obiskovalci vrnejo s tramvajem. — V tem predpustnem času je bila krasna dvorana svetovnega Nar. doma vedno polna domačinov in sosedov, tako upamo, da tudi za resen pomenek ne bo manjkalo poslušalcev, in to tembolj, ker je čisti dohodek namenjen prehrani otroškega vrta.

Danes na Opčine, kjer priredi pevsko društvo »Zvna« veselico v Kečelji dvorani. Na programu so ženski, mešan in moški zbori. Pele se bo žalitva opera »Kovačev študent«.

Iz tržaškega življenja

Nepošteni nočni čuvaji. Včeraj ponoči so aretirali orcniki na južni postaji tri nočne čuvaje po imenu Rudolf Supanz, Ivan Sulich in Anton Bernovich. Vsi trije so bili zareseni s steklenicami vina v rokah, ki so jih ukradli v nočnem vagonu.

Pes ju je ugriznil. Včeraj popoldne se je predstavil na rešilni postaji Karl Espositi, stanujoč v ulici S. Nicolo št. 22. Tam službuje kot zdravniku je pripraveval, da ga je ugriznil pes v desno stegno. Zdravnik mu je izpral rano ter ga poslal v domačo oskrbo. — Kmalu po Espositovem odhodu je prišel na rešilno postajo 40letni Ivan Dominich, stanujoč v ulici Sette Fontane št. 282. Prišel je iz zdravil rano, ki jo je imel na nogi. Tudi Dominicha je ugriznil razdražen pes.

Vesti iz Goriške

Promocija. Naš rojak g. Joso Kamasuš iz Kočbane v Brdih je bil promoviran na dunajskem vaviliškem za doktorja prava. Častitamo!

Tiskarna »ščava«. Na dan slovenske anisije v Goriči se je dogodil tale znamenit dogodek: Po ulici Vetturini greda dva karabinarja, poslana, da stražita »Narodno tiskarno«. Gledala sta hiše in listek pred seboj ter nista znala kam. Vstavita gospoda in ga vprašata, italijanski seveda: »Kje je tiskarna »ščava«? — Naletela sta na pravega. Bil je Slovenec. Zavrel se je: »ščava? Tiskarna »ščava«? Kaj takega ni bilo nikoli v Goriči. — In vendar je zapisano tu,« sta pokazala na list. »Mi dva ne veva.« — Na papirju je bilo res zapisano »ščava«. — »No, je dejal gospod, »morda je to »ščava«. Ta tiskarna je tu,« in je pokazal s prstom. »No, tedaj je na papirju gotovo pomota.« sta dejala, ki jima pod kot tujcem ni bil potanko znan globokumni pomen te besede, s katero pridobivajo Italijani srca naših ljudi, »šratove«, kot se izražajo govorniki na javnih odri, »ščrčesa«, kot se izražajo tržaški listi po fakinsko in vendar diplomatično; hujekati ljudstva proti državi smo pa nazadnje vendarle mi, ki registriramo dogodke in dajemo ljudstvu priložilo, da izraza svoje mnenje.

Pošte. Na naših postah vladajo čudežne razmere. Že smo včerajšemu poročilu, da hodi kake polkilete po več dni, predno pride na svoje mesto. Zadnje tase se je že večkrat zgodilo, da je prišel list »Mladika« lepo na upravo nazaj, ne da bi bil naslovilencu dostavljen. Ali je morda to radi tega, ker so naslovi pisani v slovenskem jeziku?

ziku? Se bo pač treba potruditi, da se nauči naš postni uradi, vsi brez izjeme, tudi slovensko znanovanje naših krajev, ki je starejše in važnejše od lastnih spakendank, ki so od večeraj.

Iz brlova nam pišejo: Naši ljudje so sprejeli nekaj dostojno, to se pravi, da so se ta dan vzdržali vsakega nepotrebnega veseljačenja. Pustna nedelja, ki je navadno precej norela po deteli, je dobila na ta dan nekatere vsi tako mrtve kot na pepelnico sredo. Tako je prav, da z zatajevanjem in delom dokazemo, da se zavedamo trenutkov, ki so prišli čez nas. Po nehoti so žalobni misli, da ta dan sploh ni svečane anekdote na Goriškem in sicer radi netočnih vesti, ki so jih primislili listi glede Trsta. Ali pa je bil samo prazen izgovor? — S čisto drugimi čustvi pa je naše ljudstvo sprejelo vest o napadu na tiskarno »Edinost«. Kot strela iz jamega prešine naše ljudstvo vsak tak dogodek in jih še bolj potrdi v misli, kako hudo je prikrasano na človeških pravic. Taka dejanja vznevolijo ljudstvo od dne do dne bolj in ni čuda, če stiska pesti in se zaključja v svojem srcu proti onemu, ki mu deli pravico z ognjem in hladivom. Ne čudimo se tudi, če pride zunaj tu pa tam do kakšnega dogodka, ki bi ga kot takega ne mogli zadrževati, a se vendar samo svedovi neznanosti razmer. Vendar je naše ljudstvo prepričano, da ne bi vedelo, da ta, ki s planenjem in mečem gospodari, s planenjem in mečem tudi dogospodari, ker se ubije sam v svoji veliki slepoti, zato mirno čaka in vtraja tako dolgo, da doseže svoje pravice. Banditske tolpe, ki razbijajo in požigajo pa ne morejo požgati ne naših oči in naše zemlje, ki je ne damo iz rok. To je naša moč, ki se je zavedamo, in ta jezi nepazetejo in privržance, ki se niso po nji. Mladim, da je najlepši slovenski pregovor tisti, ki pravi: Kder se zadnji zamoje, so smejajo najbolj! Toda zdaj se ni vrsta na nas.

Iz Avbera na Krasu. Zavesilo me je, ko sem pred nedavnim časom čital v »Edinosti« za tiokovni sklad »Edinosti« 10 L, da bi se pevalobralno društvo »Kraški Vrh« v Avberu zopet zdramilo. To se pa do danes še ni zgodilo, naravno se v tej občini, ki je bila nekdanj trdnjava narodnega, kulturnega ter gospodarskega napredka, nihče ne zganja, da bi jo zdramili iz mrtvila in nazadnjaštva. — Prejšnje izobraževalne preditive so se nadomestile z vsakodnevnimi razuzdanimi plesi. Nekdanja avberska sijajna narodna zaveznost gineva. Zakaj? Pravi bratski in vzpodbujalni glas čitalnega in izobraževalnega društva je utihnil. Javno se šopiri lenoba, zakrknjenost, nevoljivost in sebičnost. Ni naš namen, da bi stem koga česno zadeli, pač pa naš namen, da polakemo Avberčinom pravo pot. Če ostanejo v tej mlakuhi brezbratnosti in topoti, privešajo v gotovo duševno in gospodarsko suženstvo italijanskega kolona, kajti nezavednost je pot duševne propadlosti, ubostva, suženstva.

Zategadel mladini avberški Zbudi se vsaj ti! Ožvi pevsko in bralno društvo, ustanovi po možnosti knjižnico, čitaj in bistri si marljivo um, kaj! Je tako počakaj, da si vreden rod svojega naroda. Le na ta način se otrešes onih, kateri vaše in vaših otrokov bratke žulje izkoristajo.

Potrudijo naj se tedaj vsi oni, ki čutijo in želijo, da pride do te obnovitve na čisti podlagi, da se s pričetkom obnove ne odlašja.

Nekdo, ki ga srce boli, ker vidi.

Štanjel. Po g. Ptujcu v »Edinosti« naznačeni zabvali večer 6. t. m. se je izborna sponela. Našemu velnemu povodilju g. Breščaku kakor vsem pevkam in pevčcem se zahvalujemo za prekrasne pesmi. Zlata naša dekletka so v igri »Časica kave« imenito vzele svoje vloge. V gmojnem oziru smo zelo zadovoljni. Presrečna hvala vsem darovalcem in g. Ptujcu za tovarno reklamo. Da bi se v najkrajšem času ustanovila knjižnica za našo ukaželo narodno mladino, žel in vsa naša Vaš. Ptujec II.

Hudajna ob-Obloke. Hudajna obloke izobraževalno društvo je vprišlo dan 2 t. m. svojo prvo dobro vspele veselo.

Prva točka: »Nagovori« je bil dobro sestavljen, poln narodnega duha, ter ca ljudstvo izvrstno vpilva.

Deklamacija dobro pogledena samo nekoliko protiba.

Igra »Pogodba« se je v splošnem dobro igrala. Posebno dobro so igrali nekateri igralci in igralke, akoravno so šele privzeli nastopili.

Pevske čke so se tudi dobro izvajale. Posebno pa je obče v ugašala točka »O mraku«, ki se je morala na zahtevo občinskega ponoviti.

Občudovanja vredna so bila hudoziška in obloka dekleta, ki so nastopila prvi v narodnih nošah ter s tem pokazala svojo narodno samozavest.

Kuplet: »Krojač in črevlja« bi se bolje obnesel, ako bi bil ta dvogover več izvržen.

Fantje in dekleta le po tej poti naprej, da nam v kratkem zopet s kako prireditvijo pokažete svojo resno voljo do narodnega in kulturnega dela.

Udeležence.

Vesti iz Istre

S Klanec. Nekaj gospod Urizio je dne 29. januarja razposlal v naši občini poziv v italijanskem in slovenskem jeziku. Slovenski del tega poziva se glasi: Gospod N. N.

Da se dostojno proslavi dan anekdote se je ustanovil odbor h kojimu sodovanju je poklicano tudi V. B. v svrhu prireditve veselice; povzeto vanje glede tega se bodo vršilo jutri 30. Prosinca ob 11. uri grepoldne, v prostorih Gosp. Urizio v Klanec.

Veselica ne bodo imela političnega značaja, toda služilo bo da utrditi prijateljsko zvez z tujajšnjim slovenskim prebivalstvom.

Klanec, 29. Prosinca 1921. Sklicevalni odbor.

Čudno se nam dozdeva, da se je g. Urizio, ki do pred kratkim se ni znal do pet šteti v slovenskem jeziku, kar čez noč naučil še toliko slovensčine.

**blaga. Velika izbora blaga
ava za neveste. Drobnarije.**

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.